

Stefan Moysa

"Priesterausbildung in der Diskussion", Paul Picard, Ernst Emrich, Mainz 1967 : [recenzja]

Collectanea Theologica 38/3, 200-201

1968

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

wobec wielkiej rozbieżności poglądów. W sprawach ekumenicznych autor przedstawia jasno katolicki punkt widzenia, unikając zacierania różnic wyznaniowych, przed czym wielokrotnie przestrzegają władze kościelne i ekumeniści w różnych społecznościach chrześcijańskich.

W pismach Volka rozpoznajemy pióro wybitnego uczonego, który aktywnie współpracując w dziele Soboru Watykańskiego II, jako członek komisji teologicznej, potrafił połączyć autorytet urzędu biskupiego z wielką teologiczną kompetencją.

KS. STEFAN MOYSA SJ, WARSZAWA

PAUL PICARD, ERNST EMRICH, *Priesterausbildung in der Diskussion*, Mainz 1967, Matthias — Grünewald — Verlag, s. 144.

W czasie soboru dawały się często słyszeć głosy, że wszelkie *aggiornamento* będzie nieskuteczne, jeżeli nie zostanie należycie przeprowadzona odnowa wychowania kapłańskiego. Dlatego też literatura dotycząca reformy studiów teologicznych i życia seminaryjnego jest już dzisiaj bardzo obszerna. W sprawie tej zabierają coraz częściej głos także świeccy, co jest zrozumiałe, bo „wprawdzie konwikty i seminaria kapłańskie są dla nich zamknięte, ale w kapłanach swoich spotykają oni codziennie skutki tego, co tam się dokonuje”, jak powiada jeden z autorów recenzowanej książki (s. 9).

Składa się ona z dwóch części różnych od siebie pod względem objętości, treści i sposobu ujęcia, a jednak tworzących jedną całość i wzajemnie siebie uzupełniających. W pierwszej części E. Emrich, młody redaktor telewizyjny, na tle domniemanego kapłańskiego rozkładu dnia, stawia szereg pytań praktycznych dotyczących kapłana dzisiejszego. Dla przykładu: godz. 7.15 kapłan składa Najświętszą Ofiarę. Czy czytając lub głosząc słowo Boże zdaje on sobie sprawę, że dzisiejsi słuchacze radia są przyzwyczajeni do doskonałego odczytania nawet obojętnych treściowo tekstów? Godz. 20: spotkanie z radą parafialną. Czy kapłan zna współczesne uczulenie na współudział w rządzeniu, czy ze swoją radą pracuje w sposób demokratyczny? Pytania te są postawione z wielkim poczuciem odpowiedzialności, zrozumieniem dla życia kapłańskiego i pragnieniem, by kapłan mógł spełniać swoją misję w dzisiejszym świecie.

Autorem drugiej części jest P. Picard, ojciec duchowny seminarium w Moguncji. Opracowanie to, szersze i bardziej teoretyczne, stanowi jakby odpowiedź na pytania zawarte w pierwszej części. Odpowiedź nie w sensie gotowych rozwiązań, ale głębszego wniknięcia w problem wychowania i wykształcenia seminaryjnego. Przedstawiony on jest bowiem wpraw na tle historycznym, poczynawszy od kapłaństwa w Nowym Testamencie, które pozostaje zawsze wzorem wychowawczym. Krótki szkic historyczny kończy się na interwencji soborowej kard. Garrone, obecnego prefekta Kongregacji Wychowania Kościelnego, domagającego się reformy systemu studiów. Autor stawia następnie problem powołania kapłańskiego, jego budzenie, koniecznej do niego dojrzałości. Szeroko potraktowana jest sprawa celibatu, w której Picard zajmuje stanowisko umiarkowane, domagając się dostosowania wychowania do obecnych wymagań Kościoła łacińskiego pod tym względem.

Poruszony jest wreszcie problem samego seminarium. Powinno ono być zakładem otwartym, znajdującym się w kontakcie z problemami świata, choć konkretne rozwiązania mogą być różne. Należy również rozważyć sprawę bardziej rodzinnego i odpowiedzialnego kształtowania życia seminaryjnego przez utworzenie małych wspólnot pod odpowiednim kierownictwem.

Książka tylko w nieznacznym stopniu dotyczy warunków panujących w Niemczech; jej znaczenie jest prawdziwie uniwersalne i dlatego będzie

bardzo pożyteczna i wzbogacająca dla wszystkich, którzy ponoszą szczególną odpowiedzialność za tę niezmiernie ważną dziedzinę życia kościelnego, jaką jest sprawa wychowania kandydatów do kapłaństwa.

KS. STEFAN MOYSA SJ, WARSZAWA

Klerus zwischen Wissenschaft und Seelsorge. Zur Reform der Priesterausbildung. Beiträge im westdeutschen Rundfunk herausgegeben von LEO WALTERMANN, Essen 1966, Verlag Hans Driewer, s. 375.

Są tu zebrane wyniki ankiety zorganizowanej przez radio zachodnioniemieckie na temat wychowania i wykształcenia kapłanów. Audycje poświęcone ankiecie cieszyły się większym powodzeniem niż jakiegokolwiek innego typu. Napłynęło przeszło tysiąc odpowiedzi. Obok wyników ankiety, na którą odpowiedzieli przede wszystkim studenci teologii, a także kapłani młodszy i starsi pracujący w duszpasterstwie, książka zawiera ocenę trydenckiego dekretu o seminariach duchownych, oraz szkice o stanowisku psychologów wobec wychowania kapłańskiego, celibacie, dojrzałości kapłańskiej, reformie studiów i inne. Najcenniejsze są oczywiście wyniki ankiety.

Trzeba pamiętać, że życie seminarzystów w Niemczech kształtuje się inaczej niż u nas, gdyż większość z nich studiuje teologię na wydziałach uniwersyteckich, choć mieszka w budynkach seminaryjnych. Jako regułę ustalono tam również, że kandydat do kapłaństwa mieszka rok lub więcej poza murami seminarium i wówczas musi sam dbać o swoje utrzymanie. Studenci teologii mają więc możliwość porównania warunków życia seminaryjnego z warunkami, w których żyje każdy student świecki. Jak było do przewidzenia większość młodych krytykuje życie i wychowanie seminaryjne, zwłaszcza jego oddalenie od życia zwyczajnych ludzi, jak też zbytne teoretyzowanie nauki teologicznej.

Nie brak jednak również głosów pozytywnie oceniających korzyści, jakie daje seminarium. Głosy te są liczniejsze wśród kapłanów starszego pokolenia.

Należy jednak zauważyć, że nawet najbardziej „buntownicze” głosy nie żądają dla przyszłych kandydatów do kapłaństwa życia łatwiejszego, bardziej przenikniętego przyjemnościami świeckimi, ale wszystkie mają na oku wysoki ideał kapłaństwa i obowiązek sprostania mu.

Ankieta stanowi materiał bardzo cenny dla reformy studiów i wychowania seminaryjnego, a jej znaczenie sięga daleko poza kraje języka niemieckiego. Wszelka przecież reforma musi uwzględniać pragnienia, aspiracje, możliwości tych, których przede wszystkim dotyczy. Inaczej będzie całkowicie zawieszona w powietrzu i nie przyniesie żadnych wyników. Poza tym jednak, co jest może jeszcze ważniejsze, ankieta stawia w jasnym świetle problemy niedopowiedziane, daje możliwość szczerego wypowiedzenia się, jest wyrazem autentyczności, której młodzież tak dzisiaj pragnie. Tylko takie postawienie sprawy może ją zyskać i umożliwić szerokie zaangażowanie w sposób życia, który przecież obrała z własnej woli, w warunkach często jak najbardziej nie sprzyjających.

KS. STEFAN MOYSA SJ, WARSZAWA

ENGELBERT NEUHÄUSLER, ELISABETH GÖSSMANN (wyd.), *Was ist Theologie?*, München 1966, Max Hueber Verlag, s. 449.

W przeciwieństwie do tego, co głosi tytuł, autorzy nie zamierzają dawać odpowiedzi na pytanie, czym jest teologia. Dzieło natomiast należy zaliczyć